

Yttrande

Datum 2021-04-30

Dnr 1183-2021

Handläggare

Malin Hemmingsson
Miljöprövningsenheten
malin.hemmingsson@havochvatten.se

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över underrättelse från Danmark enligt ECE-konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) gällande förundersökningar av två vindkraftsparker i dansk del av Östersjön.

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har beretts tillfälle att yttra sig över underrättelsen från Danmark om planerade förundersökningar inför etableringen av två havsbaserade vindkraftparker utanför Bornholm. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

HaV bedömer att det planerade förundersökningarna potentiellt kan orsaka betydande miljökonsekvenser för Sverige. Sverige bör därför delta i processen med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning. De potentiella gränsöverskridande effekterna som kan uppstå handlar huvudsakligen om påverkan på Östersjöpopulationen av tumlare.

Övervakning av tumlare

HaV noterar i underlaget att Energinet planerar att samla in data över tumlarförekomst med hjälp av hydrofoner (C-POD:s) inom förundersökningsområdet och att hydrofonerna ska vara utplacerade i 24 månader. HaV ser det som positivt att övervakning av tumlarförekomst ska ske. Det framstår enligt tidsplanen (tabell 5-1) som att utplaceringen av C-PODS kommer ske efter att de geofysiska undersökningarna påbörjats. Det vore lämpligare att påbörja övervakningen innan undersökningarna påbörjas, om syftet med övervakningen är att studera miljöeffekter av de undersökningarna som ska göras. Det verkar dock som att detta inte kommer kunna ske på grund av tidsplanens upplägg. HaV önskar därför förtydligande kring syftet med övervakningen.

Påverkan på tumlare

HaV ser det som positivt att det har genomförts ljudspridningsmodelleringar som del av ansökan. Man bedömer i underlaget att risken för permanent hörselnedsättning hos tumlare som obetydlig så länge soft start används. Denna bedömning gäller för både Östersjöpopulationen och

Bälthavspopulationen av tumlare. När det gäller störningspåverkan (beteendepåverkan i form av skrämning) bedömer man påverkan på Östersjöpopulationen av tumlare som medium om undersökningarna genomförs under vinterhalvåret. Om undersökningarna utförs under sommarhalvåret bedömer man påverkansgraden som liten. Detta beror på att Östersjötumlarne vistas längre norrut i Östersjön, runt Södra Midsjöbanken och Hoburgs bank under sommarmånaderna. HaV delar bedömningen att påverkan på Östersjöpopulationen begränsas om undersökningarna genomförs under sommaren.

Åtgärder för att minska påverkan

HaV anser, utifrån den rådande akuta situationen för Östersjötumlarne, att de geofysiska undersökningarna med seismisk utrustning ska förläggas till sommarhalvåret (april-september) enbart. HaV bedömer detta som den främsta åtgärden för att undvika risk för påverkan på tumlare. HaV noterar att denna slutsats även presenteras i DCE:s rapport¹ där man har värderat påverkan på marina däggdjur och gjort ljudmodelleringar.

Det är viktigt att en ny soft-start genomförs, om det är uppehåll i arbetet, vilket vi förstår är något som kommer följas. Utöver detta vill HaV understryka att perioden från början till full styrka vara tillräckligt lång, minst 20 minuter, för att tumlare ska ges möjlighet att lämna området.

HaV förstår även av underlaget att det är troligt att Energistyrelsen kommer ställa krav på användandet av passiv akustisk övervakning och visuella observationer vid utförandet av undersökningarna för att säkerställa att marina däggdjur inte är i närheten av undersökningsfartyget. Detta är en åtgärd som kan ha en viss funktion, men HaV vill poängtera att påverkansavståndet/riskavståndet vid användandet av seismisk utrustning (sparker i det här fallet) är betydligt större än det avstånd inom vilket man kommer kunna upptäcka en tumlare både akustiskt och visuellt. Därför måste denna åtgärd kombineras med flera andra, där vi anser att tidsanpassning är den mest effektiva för att undvika negativ påverkan på tumlare, där Östersjöpopulationen är den absolut känsligaste populationen. HaV anser att det av yttersta vikt att Östersjötumlarne skyddas från all form av negativ mänsklig påverkan, då populationen är nära utrotning och det kumulativa påverkanstrycket på populationen idag är mycket stort.

Påverkan på Natura 2000-områden

Det danska Natura 2000-området Adler grund och Rønne bank ligger inom förundersökningsområdet. Inom detta område är naturtyperna sandbankar och rev och arten tumlare utpekade. Vidare finns det ytterligare Natura 2000-områden i tyskt, svenskt och polskt vatten som ligger i närheten av projektområdet. Totalt tre Natura 2000-områden ligger på ett avstånd där man kan förvänta sig att ljudutbredningen från förundersökningarna kan komma att påverka tumlare och säl inom de skyddade områdena. Enligt DCE:s rapport kommer 34% av Natura 2000-områdenas samlade areal påverkas av förhöjda ljudnivåer under den period som undersökningarna pågår. I samma rapport anger man att det enda sättet att reducera denna påverkan är att flytta närmaste transektlinjen längre från Natura 2000-områdena. HaV instämmer i bedömningarna som görs av DCE i denna del. Områdena är utpekade bland annat för att skydda tumlare och verksamheter som kan negativt påverka arter eller habitat som är utpekade

¹ Kyhn, L.A., Sveegaard, S., Galatius, A., Teilmann, J., Tougaard, J. & Mikaelson, M. 2021. Geotekniske og geofysiske forundersøgelser til Energiø Østersø. Vurdering af påvirkning på havpattedyr. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 44 s. - Videnskabelig rapport nr. 432 <http://dce2.au.dk/pub/SR432.pdf>

inom områdena ska undvikas. HaV ser därför att det finns behov av att anpassa verksamheten, genom tex att undersökningsområdets yta, eller överväga alternativa metoder inom delar av området, för att undvika ljudstörningar inom de skyddade områdena.

Beskrivning av ärendet

Danmark planerar att till havs bygga två så kallade energiöar. I mars 2021 lämnade danska Energinet in en ansökan om att inleda förundersökningar för de två vindkraftsparkerna om totalt 2 GW lokaliserade utanför Bornholm, vilka Sverige nu underrättats om. Förundersökningarna kommer att omfatta geotekniska och geofysiska undersökningar samt miljöundersökningar i det aktuella området. De geofysiska undersökningarna kommer att bestå av seismiska undersökningar, vilket kan ha påverkan på marina däggdjur och särskilt tumlare. Eftersom undersökningsområdet ligger nära Natura 2000-områden som är avsedda som skydd för tumlare kan betydande påverkan inte uteslutas och en bedömning har framtagits för att utesluta negativa effekter, vilken är bifogad underrättelsen.

Förundersökningsområdet är 2181 km² stort och ligger sydväst om Bornholm.

HaV bereds av Naturvårdsverket tillfälle att lämna synpunkter på om det planerade projektet kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige och om Sverige i så fall bör delta i processen med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning samt att lämna synpunkter på potentiella gränsöverskridande effekter projektet kan antas medföra.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Johan Kling efter föredragning av utredaren Malin Hemmingsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschefen Johan Stål och verksjuristen Fredrik T Lindgren medverkat.

Johan Kling